

2025

Sverige och Kina i återblick

En sammanställning från
Nationellt kunskapscentrum om Kina

Alexis von Sydow har varit redaktör för sammanställningen. Sidra Amir, Patrik Andersson, Björn Jerdén, Clara Johansson, Clara Kristola Truc, Helena Löfgren, Erik Mo Welin och Lisa Zhang har medverkat i skrivandet. Victor Norderstål har arbetat med layout och grafik. NKK tackar flera av våra kontakter som har bidragit med tips och granskning under arbetets gång.

©2026 Nationellt kunskapscentrum om Kina, Utrikespolitiska institutet

Tryck: Amo Tryck AB

Innehåll

Inledning	5
Kinas syn på Sverige	10
Forskningssamarbeten fortsätter, men Kinavetare utsätts för påverkan	14
Kina spurtar inom ny teknik – Europa tappar mark	18
Misstänkt flyktingspionage mot uigurer i Sverige	24
Svenska affärer i Kina – ökad press både i och utanför landet	28
Ekonomiska band med Kina – en potentiell sårbarhet	34
Sverigebilden i Kina och Kinabilden i Sverige	38
Kritiska råvaror – Kinas trumfkort i handelskonflikter	42
Nya tag i svensk-kinesiskt miljösamarbete	46
Kinafaktorn bakom Rysslandshotet	50
Kinesisk teknik och populärkultur i den svenska vardagen	54
Volvo Cars – ett kinesiskägt storföretag i Sverige	58

Inledning

Kina 2025 är ett land som stärks på världsscenen, men där de inhemska problemen förblir svårhanterliga. I rekommendationerna för landets nästa femårsplan, som kommer att antas när folkkongressen samlas våren 2026, framgår det att Kina vill fortsätta satsa på avancerad tillverkning och ökad självförsörjning. Den ekonomiska tillväxttakten ligger kvar runt fem procent – imponerande i ett internationellt perspektiv, även om siffrans trovärdighet ofta ifrågasätts.

Kina brottas samtidigt med strukturella utmaningar. Den sociala mobiliteten minskar och företagssektorn präglas av extrem konkurrens och låg lönsamhet. Trots långvariga ambitioner att stärka den inhemska konsumtionen förblir landet exportberoende. Utrensningarna i militärledningen, som väcker många frågor, fortsätter under året.

I april återupptas handelskriget när USA:s nygamla president Donald Trump chockhöjer tullarna mot Kina. Vid ett tillfälle når ländernas tullar över 100 procent, men läget stabiliseras efter förhandlingar, bland annat i Stockholm i juli. En ny upptrappning hotar i oktober när Kina går längre än tidigare i att begränsa exporten av mineraler, där landet har en monopolliknande ställning. Eskalationen avvärjs dock när Trump och Xi Jinping möts i Sydkorea senare samma månad. Mot årets slut tycks bilden av en bipolär värld, med två supermakter i ungefärlig paritet, som alltmer realistisk.

När USA drar sig tillbaka från internationella åtaganden får Kina möjlighet att framstå som mer ansvarstagande i multilaterala institutioner. Under FN-veckan i september presenterar Kina nya klimatmål – till 2035 ska koldioxidutsläppen minska med 7–10 procent från toppnivån.

EU kämpar med att anpassa sig till de nya geoeconomiska realiteterna. Förhoppningarna om en nystart i relationen med Peking och kinesiska eftergifter grusas dock, och toppmötet under sommaren ger ett magert utfall.

Kina fortsätter att stödja Ryssland trots landets anfallskrig mot ett hårt pressat Ukraina. I september håller Kina en militärparad för att markera 80 år sedan andra världskrigets slut, där Vladimir Putin och Kim Jong-un deltar som hedersgäster.

Kinas ansträngda relation med Indien visar fortsatt vissa positiva tecken, men med Japan bryter i november en svår diplomatisk konflikt ut om ett möjligt japanskt ingripande i ett framtida Taiwan-krig. I slutet av december genomför Kina stora militärövningar runt ön.

Sverige och Kina rör sig under året mot att återetablera normala arbetsrelationer. Flera svenska ministrar besöker Kina, och Kina inför visumfrihet för svenskar. Samtidigt kvarstår många olösta frågor – bland annat att Peking fortfarande inte hör samman kravet på att frige den fängslade svenske medborgaren Gui Minhai.

Den svenska debatten om Kina präglas, liksom tidigare år, av säkerhetsfrågor och ekonomi. Lågvärdeförsändelser från Kina, särskilt från e-handelsjättarna Temu och Shein, diskuteras flitigt. Inom forskningssektorn fortsätter debatten om lämpligheten i akademiska samarbeten med Kina. De ekonomiska relationerna förblir omfattande, och flera svenska företag presenterar under året stora satsningar på den kinesiska marknaden.

Insikten om att utvecklingen i Kina påverkar oss i Sverige är starkare än på länge. Sverige och Kina i återspegling är vår årliga genomgång på Nationellt kunskapscentrum om Kina där vi försöker belysa frågans bredd och komplexitet.

Trevlig läsning!

Björn Jerdén
Centrumchef

Januari

5/1

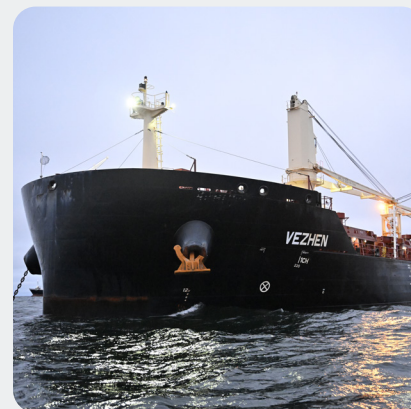
Aftonbladet rapporterar att polisen har beslutat att avvisa flera kinesiska medborgare från landet. Personerna misstänks ha filmat skyddsobjekt i Norrland.

24/1

Den svenska ljudkoncernen Marshall Group säljs till det kinesiska riskkapitalbolaget Hongshan (HSG).

21/1

Finansminister Elisabeth Svantesson meddelar att regeringen vill ta bort tullfriheten för lågvärdeförsändelser från Kina, som ett sätt att "försvåra för de kinesiska e-handelsföretagen" som Shein och Temu. Ett EU-beslut fattas sedan i november om att avskaffa tullfriheten på småpaket.

26/1

En undervattenskabel mellan Gotland och Lettland skadas, och det kinesiskägda fartyget Vezhen beslagtas efter misstankar om grovt sabotage. Ungefär en vecka senare meddelar Åklagarmyndigheten att misstankarna avskrivs och fartyget får segla vidare.

Kinas syn på Sverige

Utvecklingen i de bilaterala förbindelserna mellan Kina och Sverige går under året mot tätare kontakter, med regelbundna möten mellan politiska företrädare och mellan politiker och näringsliv. Flera evenemang anordnas i samband med 75-årsjubileet av de diplomatiska relationerna mellan Sverige och Kina, till exempel av svenska handelskammaren i Kina i maj och av Kinas ambassad i Sverige som arrangerar en konsert i juni.

I maj uppmärksammas jubileet genom att kung Carl XVI Gustaf och Kinas ledare Xi Jinping utväxlar gratulationer. Xi betonar att han värdesätter relationen mellan länderna och att han vill använda jubileet som ny startpunkt för att "stärka det politiska förtroendet, fördjupa det praktiska samarbetet, stärka mellanmännsliga utbyten, gemensamt främja multilateralism och frihandel, skapa ömsesidiga fördelar för båda folken och bidra mer till fred och välbefinnande i världen."

Under året figurerar Kinas ambassadör i Sverige, Cui Aimin, i svenska medier med flera artiklar i eget namn och i intervjuer. Den nyhetskanal som publicerar flest artiklar är nättidningen NewsVoice, som under året även inleder ett formellt samarbete med den kinesiska statliga tidningen China Daily. Artiklar skrivna av ambassaden publiceras även i Nya Dagbladet och dess engelskspråkiga avknoppning The Nordic Times. Föreningen Vetenskap och Folkbildning menar att NewsVoice sprider pseudovetenskap och Expo beskriver Nya Dagbladet som en "högerextrem och konspirationsteoretisk nyhetssajt".

De budskap som betonas av ambassaden är bland annat potentialen för samarbete inom grön teknik och kulturella likheter mellan Kina och Sverige, men också narrativ som beskriver Kinas politiska system som en demokrati. Flera gånger uttalar sig ambassaden även kritiskt om enskilda svenska forskningsorganisationers arbete

om Kina, liksom vid ett tillfälle om "vissa svenska riksdagsledamöter och forskare" för deras uttalanden om Taiwan. I slutet på året lämnar ambassadör Cui sin post efter fyra år i Sverige.

På det diplomatiska planet äger flera möten rum. I april hålls ett så kallat blandkommissionsmöte i Stockholm där bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa träffar Kinas vice handelsminister Ling Ji, vilket resulterar i en ny arbetsgrupp för investeringar i den gröna omställningen. I samband med den amerikansk-kinesiska handelsdialogen i juli håller statsminister Ulf Kristersson ett möte med Kinas vice premiärminister He Lifeng, och Dousa träffar Kinas vice handelsminister Li Chenggang. I oktober besöker utrikesminister Maria Malmer Stenergård Peking för samtal med sin kinesiska motpart Wang Yi. Denne noterar att det på senare år skett "bakslag" för den bilaterala relationen, vilket gjort att det "ömsesidiga förtroendet" behövt "återuppbyggas".

Kort därefter meddelar Kina att svenskar ska få resa till landet utan visum. Vid årets början var Sverige tillsammans med Litauen och Tjeckien de enda EU-länderna som inte erbjöds visumfrihet till Kina. I november besöker slutligen landsbygdsminister Peter Kullgren Kina och möter där bland annat Kinas premiärminister Li Qiang och jordbruks- och landsbygdsministern Han Jun. I samband med mötena undertecknas ett protokoll som innebär att Sverige nu kan exportera havre och malt till Kina. Förhandlingar om protokollet har pågått i över tio år.

Den mest uppmärksammade Sverigerelaterade nyhetshändelsen i kinesisk media under året blir toppmötena mellan Kina och USA i Stockholm i juli, följt av rapportering om skolskjutningen i Örebro den 4 februari.

Februari

19/2

Utrikesdeklarationen nämner att "Kinas möjliggörande av Rysslands krig i Ukraina har en direkt, negativ effekt på Sveriges och Europas säkerhet".

Statistik från branschorganisationen Transportföretagen visar att Kina fortsatt är det vanligaste ursprungslandet för e-handels försändelser från utlandet. De noterar att kinesiska lågprisjättar som Shein och Temu under flera kvartal i rad bidragit till en kraftig ökning av antalet e-handelspaket.

27/2

Dagens industri rapporterar att det statliga kinesiska energibolaget CGN, tidigare huvudägare av den förlustdrabbade vindkraftparken Markbygden Ett i Piteå, inte längre har någon ägarandel i parken. Enligt tidigare sekretessbelagda handlingar tog långivare över CGN:s aktier i september 2024 i samband med rekonstruktion av Markbygden.

25/2

China Evergrande Groups elbilsdivision, China Evergrande New Energy Vehicle Group, meddelar att dess 20-procentiga andel i den svenska fastighetsuthyraren AB Trollhättan Propellern 13 ska säljas för 60 miljoner kronor.

Forskningssamarbeten fortsätter, men Kinavetare utsätts för påverkan

Internationella samarbeten med Kina har diskuterats alltmer inom forskningssektorn på senare år. Samtidigt som Kinas betydelse som forskningsnation ökar lyfts ofta risker med samarbeten. Under sommaren aktualiseras debatten igen när rektorer för fyra av Sveriges främsta lärosäten skriver i Svenska Dagbladet om vikten av att samarbeta med Kina i ljuset av landets stora framsteg som forskningsnation. Andra debattörer poängterar att samarbeten kan vara riskfyllda även inom skenbart säkra områden som grön teknik eftersom Kina kan utnyttja sin dominans på dessa områden för att stödja sina egna geopolitiska mål.

Kinas framsteg som forskningsnation uppmärksammas i en [studie](#) av Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT). Studien visar kinesiska universitets imponerande frammarsch på rankningar som Leiden Ranking och Nature Index. Kinas satsningar på forskning står dessutom i bjärt kontrast till de stora nedskärningar i USA:s forskningssektor som Trumpadministrationen genomför under året. Enligt extrapolerade OECD-siffror har Kina nu förmodligen redan gått om USA i totala utgifter på forskning och utveckling.

Under hösten publicerar Mälardalens universitet tillsammans med Nationellt kunskapscentrum om Kina två rapporter om samarbeten med Kina. Dessa studier visar att antalet vetenskapliga artiklar sampublicerade av svenska och kinesiska forskare har fortsatt att öka under de senaste åren, trots att flera formella samarbeten, bland annat med China Scholarship Council, har pausats eller avbrutits. De svenska forskare inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM) som samarbetar med kinesiska forskare är dessutom generellt mycket positiva till samarbetena. Bland dem finns även frustration kring vad många uppfattar som en överdrivet negativ

bild av vetenskapligt samarbete med Kina och dåligt implementerade säkerhetsrutiner. Detta sägs bland annat leda till att forskningsprojekt avbryts i onödan och att forskare med kinesisk bakgrund diskrimineras i rekryteringsprocesser.

Samtidigt är auktoritär påverkan från Kina ett stort problem bland Kinavetare. Sådan påverkan förekommer även inom Sveriges gränser, vilket då brukar kallas transnationell repression. Det är bland annat vanligt att Kinavetare nekas tillgång till arkivmaterial eller inresevisum till Kina, och många ser risker för självcensur. En internationell jämförelse tyder på att svenska Kinavetare är något mer utsatta än kollegor i andra länder. Även bland de STEM-forskare som samarbetar med Kina förekommer betänkligheter kring vissa former av påverkan, såsom övervakning från kinesiska myndigheter eller att forskare kan behöva anpassa sig efter regimens politiska värderingar.

Studierna inskräper de målkonflikter som de senaste årens debatter redan påvisat inom universiteten och det bredare samhället. Samtidigt som många inom akademien ser Kinas starka ställning som forskningsnation som ett argument för att samarbeta mer med landet, uppfattar andra grupper på lärosäten och myndigheter samarbetena snarare som en säkerhetsrisk. Hur forskningsvärlden ska förhålla sig till ett forskningsmässigt allt starkare Kina förblir därmed en betydande utmaning för svenska lärosäten.

Lunds universitet.

Mars

6/3

Det kinesiska företaget Putailai avbryter planerna på en ny batterianodfabrik i Timrå. Beskedet kommer efter att investeringen, värd 13 miljarder kronor, granskats av Inspektionen för strategiska produkter, som satt upp ett antal stränga villkor för att godkänna den.

12/3

I samband med att batteritillverkaren Northvolts konkurs tillkännages säger sig energi- och näringsminister Ebba Busch vara orolig för Kinas dominans inom batterisektorn. Hon "ser det som ett reellt hot mot den europeiska självständigheten om omställningen ska innebära att Europa lägger sitt öde i Kinas händer".

21/3

Det svensk-brittiska läkemedelsföretaget AstraZeneca tillkännager planer på att investera motsvarande 25 miljarder kronor i ett nytt forskningscentrum i Peking.

24/3

I en hemställan till regeringen förespråkar samtliga partier i Järfälla kommunstyrelse att lagen ändras för att kunna stoppa det kinesiskägda företags Silex utbyggnad av sin verksamhet i kommunen. Företaget tillverkar mikroelektromekaniska system, en komponent i mikrochips. Dess ägare Sai Microelectronics Inc har kopplingar till Kinas militär.

27/3

Regeringen tillkännager att Sverige ska samarbeta med Norge och Danmark för att stoppa hälso- och miljöfarliga produkter från e-handelsplattformar som kinesiska Temu och Shein.

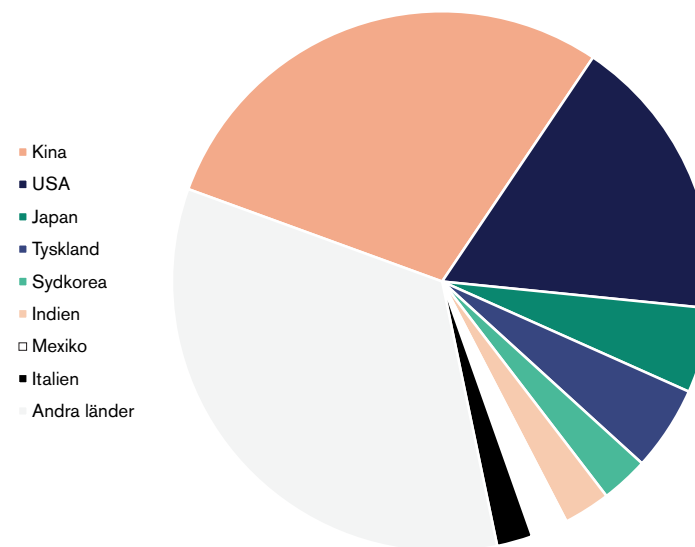
Kina spurtar inom ny teknik – Europa tappar mark

I Europa är en av de mest diskuterade Kinafrågorna den utmaning landet utgör för kontinentens konkurrenskraft. Kinas andel av världens totala tillverkning uppgick enligt FN till 29 procent 2023. Redan runt 2018 blev Kina den främsta handelspartnern för flest länder i världen och idag har ungefär 145 länder Kina som sin största handelspartner.

Den kinesiska ekonomin har genomgått stora strukturella förändringar på senare år. Tillväxten drevs tidigare till stor del av investeringar inom sektorer som infrastruktur och fastigheter, men dessa branscher är numera både skuldtyngda och mättade. Industripolitik har därför fått en än mer framskjuten betydelse. Kinas ledare har identifierat ”nya produktivkrafter” – det vill säga avancerad tillverkningsindustri och AI – som framtidens tillväxtmotor. Regeringen har sedan århundradets början gjort målmedvetna satsningar på högteknologi, med riktade subventioner till industrigrenar som bedömts som strategiskt viktiga. Kinas position är särskilt framträdande inom nya industrigrenar: batterier, vindturbiner och solpaneler är exempel på sektorer där Kina nått absolut dominans.

Samtidigt har Europas konkurrensfördelar urholkats. Även borträknat subventionerna är det svårt för europeiska företag att konkurrera med Kinas skalekonomi, relativt billiga arbetskraft och höga tempo, särskilt inom nya industrigrenar där europeiska företag inte har ett traditionellt försprång. Problemet är akut inom fordonsindustrin, där europeiska spelare gradvis tappar sina traditionella konkurrensfördelar gentemot Kina genom satsningarna på elektrifiering.

Andel av världens tillverkning 2023

Källa: United Nations Statistics Division

Kinas subventioner av denna och andra sektorer uppfattas i Europa som ett medvetet snedvridande av handelsvillkoren och det har blivit en av de mest svårlösta frågorna i de kinesisk-europeiska relationerna. Toppmötet mellan EU och Kina i juli leder inte till några framsteg på området. Europas problem fördjupas under året när handelskriget mellan USA och Kina omdirigerar kinesisk export till Europa, med ytterligare press på europeisk industri och växande handelsunderskott med Kina som följd. Därutöver har Kina infört restriktioner på exporten av vissa kritiska råvaror.

Samtidigt upplever europeiska företag verksamma inom strategiska sektorer på den kinesiska marknaden ett hårdnande klimat och hamnar i en alltmer ogynnsam position i förhållande till inhemska konkurrenter. Från svensk horisont märks till exempel de allt hårdare restriktionerna på Ericsson. Vid upphandling måste företagets

utrustning nu genomgå månadslånga säkerhetsprövningar som inhemska konkurrenter slipper. Under året sjunker Ericssons och Nokias kombinerade marknadsandel inom kinesiska mobilnät till fyra procent, jämfört med 12 procent 2020. En Nokiachef uppger i september att kinesiska myndigheter muntligen meddelat de båda företagen att de i framtiden kommer att utestängas helt från marknaden av nationella säkerhetsskäl.

Den intensiva industripolitiken har dock skapat problem även i Kina. Överetablering och överproduktion inom subventionerade sektorer har lett till extrem konkurrens och låga vinstmarginaler. Inte bara företag konkurrerar med varandra – hela städer och regioner tävlar om att dominera samma sektorer, med industriell duplicering, ineffektivitet, slöseri och korruption som följer. När Kommunistpartiet i oktober publicerar sina rekommendationer för landets kommande femårsplan blir det dock tydligt att ingen kursomläggning planeras. Kinas ledare ser fortsatt industriell dominans som nyckeln till nationell säkerhet. Utmaningarna för Europas konkurrenskraft kommer alltså att kvarstå under överskådlig framtid.

○ April

○ 1/4

Sverige och Kina håller ett så kallat blandkommissionsmöte om ekonomi och handel i Stockholm. Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa träffar samtidigt Kinas vice handelsminister Ling Ji. Ett resultat av mötena blir en ny kinesisk-svensk arbetsgrupp om investeringar i den gröna omställningen.

○ 2/4

Waystream, en svensk tillverkare av access-switchar (som används för att koppla samman flera enheter inom samma digitala nät), meddelar att hela företagets produktion i Kina kommer att flyttas hem till Sverige. Det geopolitiska läget och lägre koldioxidavtryck anges som motiv för beslutet.

○ 6/4

En man grips i Stockholm, misstänkt för att ha spionerat på den uiguriska minoriteten i Sverige för Kinas räkning.

○ 24/4

Kommerskollegium publicerar en analys av Sveriges varuimport som visar att en växande andel av vissa varugrupper importeras från Kina, vilket leder till ett ökat beroende.

Misstänkt flyktingspionage mot uigurer i Sverige

Kina är det land i världen som satsar störst resurser på att kontrollera sin diaspora, det vill säga personer i utlandet med etniska band till Kina. Den kinesiska diasporan uppgår enligt vissa definitioner till över 60 miljoner människor runt om i världen. Av dessa är de tibetanska och uiguriska exilgrupperna utsatta för särskilt intensiv [transnationell repression](#), det vill säga en auktoritär regims förtryck utanför det egna landets gränser. Det beror bland annat på att båda folkgrupperna har rörelser utanför Kina som driver krav på självständighet eller ökad autonomi. Förutom tibetaner och uigurer är även personer som flytt från Hongkong föremål för omfattande kartläggning och påtryckningar.

Folkgruppen uigurer, som talar ett språk nära besläktat med turkiskan, är den dominerande etniciteten i Kinas nordvästra region Xinjiang, där den kinesiska staten har begått grova kränkningar av minoriteters mänskliga rättigheter, inklusive massinternering, massövervakning och tortyr. Dessa övergrepp har medfört en mängd europeiska och amerikanska sanktioner mot Kina. En majoritet av uigurerna är muslimer. I Sverige bor någonstans mellan några hundra och ett par tusen personer av uigurisk etnicitet.

I april uppdagas det tredje kända fallet av misstänkt kinesiskt flyktingspionage i Sverige. En uigurisk man i 60-årsåldern, bosatt i Stockholm, häktas då misstänkt för grov olovlig underrättelseverksamhet mot person. Enligt misstankarna har han då spionerat på sina landsmän i över fem år. Mannen uppges ha en ledande roll bland uigurerna i Sverige och även inom World Uyghur Congress (WUC).

WUC är den främsta internationella organisationen för uiguriska grupper i exil, med högkvarter i München, och en frekvent måltavla för kinesisk repression. Enligt WUC har mannen varit organisationens kinesiskspråkiga talesperson ända sedan 2004. Det är oklart när han ska ha rekryterats som spion. Ytterligare en person, som grips samma dag men vars identitet är sekretessbelagd, är dessutom misstänkt i ärendet. Åtal har fortfarande inte väckts mot någon av de misstänkta.

Två tidigare fall av kinesiskt flyktingspionage i Sverige är kända. 2009 greps en uigurisk man, som också hade en framträdande roll bland Sveriges uigurer, och dömdes följande år till fängelse. En intressant detalj är att den man som nu har gripits då vittnade i rättegången mot sin landsman. 2017 greps en annan man, som året efter dömdes för att ha spionerat på den tibetanska exilgruppen i Sverige och därefter avtjänade ett tvåårigt fängelsestraff. Båda dessa straffade flyktingspioner är fortsatt bosatta i Sverige.

Det är en egenhet hos [det kinesiska underrättelsesystemet](#) att det i så hög grad fokuserar på regimkritiker i utlandet. Anledningen är att säkerhetstjänsterna ytterst tjänar Kommunistpartiet och att försvaret av partiets fortsatta maktinnehav därmed är det syfte som spioneriet i slutändan tjänar. Kinesiska myndigheter misstänker ofta utländsk (läs amerikansk) inblandning i de motståndsytringar som uppstår utanför Kina.

○ Maj

○ 3/5

SAS bekräftar att flygbolaget inte kommer att återuppta sina flygningar till Kina sedan den sista direktlinjen Köpenhamn-Shanghai lades ned i november 2024. Det stängda luftrummet över Ryssland har gjort flyget till Asien olönsamt. I september öppnar dock SAS en ny direktlinje till Seoul i Sydkorea.

○ 22/5

I sitt tal vid Stockholm China Forum nämner utrikesminister Maria Malmer Stenergard bland annat kinesiskt spioneri och andra säkerhetshotande aktiviteter i Sverige.

○ 21/5

Dagens industri rapporterar att mer av Volvo Cars fordonsutveckling kommer att flytta till Kina efter att ägaren Geely enligt uppgift "tappat tålamodet". Följden uppges bli att Volvo i framtiden kommer att sakna kapacitet att utveckla egna bilplattformar. VD Håkan Samuelsson bemöter påståendena i en intervju några dagar senare. Han pekar bland annat på att Volvos möjligheter att samarbeta inom mjukvara med Kinabaserade delar av koncernen minskat sedan nya USA-regler förbjuder kinesisk mjukvara från 2027.

Svenska affärer i Kina – ökad press både i och utanför landet

Det upplevda affärsklimatet för svenska företag i Kina är enligt Business Swedens årliga [undersökning](#) det mest negativa sedan mätningarna startade för två decennier sedan. Det största enskilda problemet som företagen lyfter fram är den ekonomiska inbromsningen i Kina. De pekar också på bristande transparens (det vill säga tydliga regler och frånvaro av korruption) som ett annat problem, liksom likabehandling i förhållande till inhemska konkurrenter, komplexiteten i Kinas finansiella system och den allt sämre marknadstillgången. Problemen med marknadstillgång inkluderar bland annat tullprocedurer, politiska krav på att använda inhemska producenter, statligt stöd till kinesiska konkurrenter och begränsade möjligheter till finansiering.

Detta är i huvudsak samma problem som lyftes i de senaste tre årens undersökningar. Samtidigt är företagen nöjda med den personliga säkerheten, leverantörer och fysisk infrastruktur. Drygt hälften av dem väntar sig ökad omsättning under året, men endast en tredjedel planerar att öka sina investeringar. När Business Sweden senare under året publicerar sin årliga [globala undersökning av affärsklimatet](#), som kartlägger 37 marknader där svenska företag verkar, är Kina ett av de länder som ligger sämst till.

Affärsklimatet påverkas även av upplevda geopolitiska risker, i synnerhet den osäkerhet som uppstår i samband med den upptrappade ekonomiska konflikten mellan USA och Kina. En undersökning från EU:s handelskammare i Kina i december finner att över hälften av dess medlemsföretag förväntar sig att påverkas av Kinas nya exportkontroller. En tredjedel av företagen uppger dessutom att de avser diversifiera sina försörjningskedjor som en konsekvens av exportkontrollerna. Konflikten med USA förstärker även det redan

Pekings centrala finansdistrikt.

starka politiska fokuset på ekonomisk säkerhet i Kina, vilket begränsar marknadstillgången för företag som verkar i vissa strategiska sektorer.

I vissa fall är även dispyter med EU en bakgrundsfaktor, som när Kina i juli förbjuder upphandling av vissa sorters medicinsk utrustning från unionen efter att EU-kommissionen beslutat om ett förbud mot kinesisk utrustning i upphandlingar.

Pessimismen visavi Kina gäller dock långt ifrån alla. Flera svenska företag genomför strategiska satsningar i landet. I mars investerar AstraZeneca 2,5 miljarder dollar i ett nytt centrum för forskning och utveckling i Peking, i samarbete med kinesiska bioteknikföretag som Harbour BioMed, Syneron Bio och BioKangtai, och i juni inleder företaget ett forskningssamarbete för att utveckla nya läkemedel med Shijiazhuang-baserade CSPC Pharmaceutical Group.

I oktober inviger Scania ett nytt produktionsnav för lastbilar i Rugao i Jiangsu-provinsen. Investeringen omfattar cirka 22 miljarder kronor och

fabriken beräknas ha en årlig produktionskapacitet på 45 000 fordon. Sveriges EU-minister Jessica Rosencrantz närvarar vid invigningen. I november investerar industriföretaget Alleima 225 miljoner kronor i en ny produktionsanläggning i Zhenjiang i Jiangsu-provinsen. Detta är exempel på några av de affärer som sker under året. En del företag drar sig samtidigt ur den kinesiska marknaden. Det kinesiskägda elbilmärket Polestar avslutar sitt samriskföretag med Hubei Xingji Meizu Group Co. för att i stället satsa på sin försäljning i Europa. Företaget stänger sin sista fysiska butik i Kina i oktober.

Juni

1/6

Kinas ambassad i Sverige anordnar en högtidskonsert med anledning av 75-årsjubileet av de diplomatiska relationerna mellan länderna.

2/6

En statlig utredning rekommenderar ett stopp av alla internationella adoptioner, då många sådana skett utan tillräcklig dokumentation och människohandel kan ha förekommit. Kina är ett av de länder varifrån flest barn har adopterats till Sverige, totalt över 4 000.

3/6

Det kinesiska företaget Senior Material meddelar att dess fabrik i Eskilstuna inte kommer att börja använda det giftiga ämnet metylenklorid under 2025.

Fabrikens planerade utsläpp av ämnet har utlöst stora protester på orten.

13/6

I sitt betänkande föreslår Underrättelseutredningen att undervisning i kinesiska ska införas på Försvarets tolkskola. Sverige har problem med att upprätthålla återväxten av Kinakompetens då allt färre studerar kinesiska.

24/6

Fyra universitetsrektorer publicerar en debattartikel i Svenska Dagbladet med budskapet att svenska lärosäten bör samarbeta mer med Kina, vars framsteg på många områden "har lämnat EU på efterkälken". Det leder sedan till en mediedebatt där även säkerhetsproblem med svensk-kinesiska forskningssamarbeten lyfts fram.

Ekonomiska band med Kina – en potentiell sårbarhet

Det finns starka argument för att Sverige drar omfattande fördelar av sina ekonomiska band till Kina. Kina tillhandahåller prisvärda produkter åt svenska konsumenter och insatsvaror till svenska företag, och kinesiska investeringar i Sverige bidrar med arbetstillfällen, forskning och utveckling (FoU). Svenska företag drar även fördelar av konkurrensen på den krävande kinesiska marknaden liksom möjligheterna att förlägga FoU i det innovativa Kina.

Utvecklingen i världspolitiken de senaste åren, inklusive Kinas stöd till det krigförande Ryssland, ekonomisk konflikt mellan USA och Kina och oron för en kinesisk attack mot Taiwan innebär dock att dessa band till Kina i vissa fall kan framstå som skadliga beroenden. Inför ett möte med EU:s konkurrenskraftsråd i maj varnar till exempel energi- och näringsminister Ebba Busch för ett stort beroende av Kina.

Kina är Sveriges åttonde största handelspartner, med en total andel på 2,6 procent av utrikeshandeln 2024. Sveriges import från Kina består mest av varor, och bland dem dominerar insatsvaror för produktion av andra varor och tjänster. Värdet på importen motsvarar cirka 2 procent av Sveriges BNP, varav varuimporten utgör 1,6 procent. Räknar man in förädlingsvärdet, det vill säga det totala ekonomiska värde som producerats i Kina, är andelen 2,2 procent, vilket gör Kina till vårt tredje största importland.

En rapport från [Kommerskollegium](#) i april visar att Kina över tid har blivit mer dominerande inom många importsegment, inklusive varor som kan klassas som kritiska, det vill säga avgörande för den nationella ekonomin. De varukategorier där Kina är ensam exportör till Sverige är relativt små, men i de fall där dessa är kritiska kan sårbarheten vara betydande.

Under året inskräps betydelsen av dessa [sårbarheter](#) när de geopolitiska spänningarna med USA leder till att Kina kraftigt utökar sina [restriktioner](#) på kritiska material och sällsynta jordartsmetaller, där landets dominans ibland är nära total. Tillgången på dessa material, centrala i många högteknologiska tillverkningsprocesser, är idag ytterst osäker för många företag runt om i Europa. Men även tidigare har Kinas exportrestriktioner och [informella sanktioner](#) skapat osäkerhet. Till exempel råder ett inofficiellt stopp av grafitexport till Sverige sedan 2020.

För att hantera sårbarheter i leveranskedjor kan företag anta olika strategier. En [studie](#) från Tillväxtanalys i februari visar att de svenska industriföretagens främsta respons på ett försämrat geopolitiskt klimat har varit ökad lagerhållning, liksom en viss geografisk diversifiering, främst hos storföretag. Diversifieringen har huvudsakligen skett bort från Ryssland, men då ofta till Kina och andra länder som kan betraktas som säkerhetsmässiga rivaler från en svensk horisont. Någon betydande "friendshoring" – det vill säga att omlokalisera inköp till länder som bedöms som vänligt sinnade politiskt – har inte ägt rum.

En annan potentiell sårbarhet kan vara utlandsägda investeringar, något som svenska säkerhetstjänster specifikt varnar för i fallet Kina. Kinesiska investeringar utgjorde 4 procent av de totala utländska direktinvesteringarna (UDI) till Sverige mellan 2022–2024. På EU-nivå har kinesisk UDI minskat successivt sedan en topp 2016. Sedan 2023 granskar Sverige UDI från tredjeland som en del av EU:s politik för ekonomisk säkerhet. 2024 blockerades för första gången en investering efter en granskning enligt den nya lagstiftningen, när Inspektionen för strategiska produkter satte upp ett antal villkor för att godkänna kinesiska Putailais planerade batterianodfabrik i Timrå. Som en följd av beslutet drar sig företaget i mars definitivt ur den planerade investeringen.

Juli

21/7

På Natos toppmöte i Washington kallar statsminister Ulf Kristersson den omfattande handeln mellan Kina och Ryssland för en djup provokation. Han menar också att man måste minska beroendet av Kina och överväga handelsåtgärder för att motverka Kinas industripolitiska statsstöd. I fråga om sanktioner säger han att "vi kommer närmare en situation där EU borde agera kraftfullare mot Kina".

9/7

De globala sjöfartsföretagen Maersk och Hapag-Lloyd meddelar att de går ihop för att starta en ny direktlinje mellan Göteborgs hamn och kinesiska Qingdao.

30/7

Kinas vice handelsminister och internationella handelsrepresentant Li Chenggang och Sveriges handelsminister Benjamin Dousa möts i Stockholm.

28/7

USA och Kina möts i Stockholm för samtal om tullar. Förhandlingarna leder till att pausen av de importtullar som båda länderna infört mot varandra förlängs med 90 dagar till den 10 november. USA:s finansminister Scott Bessent och Kinas vice premiärminister He Lifeng leder de respektive delegationerna. Statsminister Ulf Kristersson håller även ett möte med He.

Sverige bilden i Kina och Kinabilden i Sverige

Under hösten släpper Svenska institutet (SI) en [rapport](#) om Sverige bilden i Kina, den första sedan 2021. Undersökningen visar att kineser liksom tidigare är positivt inställda till Sverige. 61 procent av allmänheten och 76 procent av unga högutbildade har en positiv eller mycket positiv bild av Sverige. Sverige framstår som attraktivt att bo och studera i, eller göra affärer med, och för tankarna till ett stabilt, vänligt och fritt land. Dessutom finns det en utbredd bild av Sverige som ett rikt välfärdssamhälle med hälsosam miljö och avslappnad livsstil.

SI:s studie visar också att kineser i allmänhet tror att svenskar har en positiv bild av Kina. I själva verket visar dock flera studier på senare år att Kinabilden i Sverige numera är klart negativ. En [majoritet av svenskarna](#) ser till exempel inte Kina som en ansvarsfull internationell aktör och tycker inte att Sverige borde samarbeta mer med landet. Detta följer en längre trend med sjunkande popularitetssiffror för Kina i de flesta västerländska länder, en trend som dock är särskilt tydlig i Sverige.

Det är dessutom allt färre i Sverige som studerar Kina och kinesiska. Intresset för Kinastudier på gymnasium, högskola och folkhögskola har minskat betydligt sedan 2013. Exempelvis var antalet svenska utbytesstudenter i Kina läsåret 2023/2024 cirka hälften så många som toppåret 2018/2019, då 515 studenter reste dit. De studenter som åker till Kina och studerar på egen hand har minskat ännu mer: från 116 studenter läsåret 2013/2014 till endast 24 studenter 2024/2025. Dessutom är det fortsatt få studenter som fortsätter till avancerad nivå.

Mycket talar därför för att antalet svenskar som kommer ut på arbetsmarknaden med professionella kunskaper i kinesiska kommer att minska framöver. Anledningar till det minskade intresset kan vara den negativa Kinabilden och pessimism kring landets samhällsutveckling, liksom oro för att vistas i Kina i en tid av ökade geopolitiska spänningar. Det kan också bero på att kinesiska företag numera anställer inhemsk arbetskraft i högre grad, vilket innebär färre karriärmöjligheter för utlänningar i Kina.

Bristen på Kinakompetens riskerar att få negativa konsekvenser för Sverige på flera områden. Utan kunskap om Kina och dess allt viktigare roll i dagens globala ekonomiska, tekniska och politiska utveckling minskar möjligheten till välgrundat beslutsfattande inom både politik och näringsliv. Ett sätt att råda bot på problemet kan vara att skapa tydliga karriärvägar för personer med Kinakompetens. I den utredning om en reformerad underrättelseverksamhet som Carl Bildt presenterar i juni föreslås till exempel att Försvarsmaktens tolkskola "bör utvecklas till en nationell resurs för hela totalförsvaret, särskilt vad gäller ryska och kinesiska". Tolkskolan bedriver idag ingen utbildning i kinesiska.

Augusti

4/8

IKEA lanserar en virtuell flaggskeppsbutik på den kinesiska e-handelssajten JD.com.

22/8

Till tidningen Affärsvärlden säger det kinesiska e-handelsföretaget Temu att man fortfarande inte har öppnat något lager i Sverige, trots att planer på att göra det tillkännagavs redan 2024. Temu säger sig dock ha som mål att 80 procent av försäljningen i Europa ska ske genom lokal distribution och lokala försäljare.

24/8

Kinas generalkonsulat i Göteborg anordnar ett vänskapsutbyte i bordtennis i Malmö med anledning av 75-årsjubileet av diplomatiska relationer mellan Kina och Sverige.

28/8

I en ny rapport skriver EU-kommissionen att 80 procent av de varor som stoppades eller beslagtogs vid EU:s yttre gräns under 2024 kom från Kina. Totalt stoppade EU-länderna 48 000 försändelser från Kina under året.

Kritiska råvaror – Kinas trumfkort i handelskonflikter

Under året inför Kina nya exportkontroller på kritiska råmaterial, vilket får kännbara konsekvenser för svenska företag. I april införs exportlicenskrav för sju sällsynta jordartsmetaller och relaterade material. Dessa används bland annat i permanentmagneter – en nyckelkomponent i elbilmotorer, vindturbiner och flera moderna vapensystem.

Kontrollerna innebär att företag måste ansöka om tillstånd hos det kinesiska handelsministeriet för att exportera materialen. I början av oktober meddelas det att kontrollerna ska utvidgas till ytterligare fem sällsynta jordartsmetaller samt till flera råmaterial för batterier. Även teknologier för separering och raffinering av sällsynta jordartsmetaller innefattas. Reglerna gäller även vidareexport av produkter som innehåller materialen. Dessa åtgärder är de mest långtgående sedan Kina började införa exportkontroller för utvalda råmaterial 2023. Verkställandet av de utvidgade kontrollerna skjuts dock upp senare samma månad efter handelssamtalen mellan Xi Jinping och Donald Trump i sydkoreanska Busan. Det är dock fortfarande inte helt klart vad det uppskovet betyder konkret för svenska och europeiska företag.

Restriktionerna grundar sig på Kinas exportkontrolllag, som infördes 2020, och rättfärdigas med nationell säkerhet och Kinas internationella åtaganden om icke-spridning av massförstörelsevapen. Många bedömare tolkar dock åtgärderna som ett direkt svar på USA:s tullar och exportkontroller för halvledare i det pågående handelskriget. De ses också som tecken på Kinas ökade villighet att utnyttja sin makt över kritiska råmaterial för geopolitiska ändamål. Kina har även tidigare begränsat exporten av sällsynta jordartsmetaller för att straffa länder med vilka man befinner sig i konflikt. Kina har också anklagats

för att kontrollera den globala tillgången genom sitt kvotsystem för brytning och raffinering av metallerna.

Åtgärderna visar också att Kina i allt högre grad börjat nyttja [formella, lagstadgade verktyg](#) som påtryckningsmedel i internationella konflikter. Detta markerar en förändring från landets traditionella strategi, där man föredragit inofficiella ekonomiska påverkansmedel som kan förnekas och förklaras med exempelvis brister i produktsäkerhet, problem med märkning eller spontana [konsumentbojkotter](#). Dagens exportkontroller bygger även på den konsolidering av sektorn för sällsynta jordartsmetaller som ägt rum i Kina det senaste decenniet. Det tidigare systemet var betydligt mer fragmenterat, med många små aktörer, stor gråzonsverksamhet och utbredd smuggling. De nya exportkontrollerna är mer heltäckande och svårare att kringgå än de tidigare informella och mer begränsade restriktionerna, och har även fått större konsekvenser.

Svenska företag har [påverkats](#) av kontrollerna, bland annat genom högre priser och fördröjda eller uteblivna leveranser. Det är en tydlig påminnelse om Sveriges och Europas beroende av Kina för kritiska råmaterial och om behovet av att diversifiera leveranskedjorna. Per Geijer-fyndigheten i Kiruna, som ägs av det statliga LKAB, lyfts ofta fram som ett projekt som kan bidra till att minska Europas beroende av Kina för sällsynta jordartsmetaller. Det återstår dock flera utmaningar – tekniska, ekonomiska och juridiska – och det kan ta flera år innan brytning kommer i gång. Därtill återstår att hitta en lösning för de senare, mer avancerade leden i värdekedjan, såsom metallframställning och magnetproduktion. LKAB planerar att genomföra det första raffineringssteget i Sverige, följt av vidare förädling i Norge, men för att på allvar minska beroendet av Kina måste en mycket större del av värdekedjan etableras i Europa.

September

8/9

Sveriges Riksbank skriver i en ekonomisk kommentar att Kina relativt enkelt kan omdirigera delar av sin USA-export till Sverige med anledning av amerikanska handelshinder. Detta kan öka konkurrensen för svenska exportföretag men förväntas inte ha någon större effekt på inflationen.

23/9

Svenska institutet släpper en ny studie om bilden av Sverige i Kina. Synen på Sverige är positiv, men kännedomen om landet är begränsad och det får ibland stå som symbol för ett idealiserat väst.

29/9

Svenska Suntrade Group meddelar att byggnation har startat av ett batterilager i Märsta i Sigtuna kommun i samarbete med det kinesiska naturgasföretaget China Gas.

Nya tag i svensk-kinesiskt miljösamarbete

Sveriges och Kinas miljösamarbete har en lång historia. Det var i Stockholm som Kinas internationella miljöarbete tog sin början, när Folkrepubliken 1972 deltog i FN:s första stora miljökonferens. Ett delsyfte med mötet var att överbrygga klyftan mellan de olika blocken under det kalla kriget. Kinas delegation innehöll flera personer som senare skulle få stor betydelse för landets miljöpolitik, däribland Qu Geping, ofta kallad "det kinesiska miljöskyddets fader".

Sedan dess har Sverige och Kina utvecklat flera gemensamma miljösamarbeten. År 2002 inledde Naturvårdsverket och Kinas centrala miljömyndighet ett formellt samarbete genom ett samförståndsavtal, vilket uppdaterades 2008. År 2010 besökte Xi Jinping, då vicepresident, Hammarby Sjöstad i Stockholm och uppges ha blivit imponerad av områdets tydliga fokus på hållbar stadsplanering.

När de bilaterala relationerna försämrades från mitten av 2010-talet försvårades miljösamarbetet mellan länderna. Trots detta fortsatte vissa projekt, bland annat Havs- och vattenmyndighetens samarbete med Kina inom EU-Kina-initiativet *China Europe Water Platform*, som syftade till att stärka policydialogen samt forsknings- och näringslivssamarbetet inom vattenrelaterade områden. Projektet pågick mellan 2018 och 2022.

Under året kommer det signalera om att de gröna samarbetena kan återupptas i större utsträckning. När Kinas vice handelsminister Ling Ji i april besöker Sverige för ett möte om handel och ekonomi bildas en ny arbetsgrupp om finansiering av den gröna omställningen. Arbetsgruppen har fyra fokusområden: grön energi

och produktion, grön mobilitet, värdekedjor och cirkularitet samt hållbar stadsbyggnad.

Klimat och miljö är ofta ett område där även konkurrerande stater finner samarbetsutrymme, vilket FN-mötet i Stockholm 1972 är ett exempel på. Fastän deras relation i övrigt höll på att försämrats undertecknade Kina och USA ett miljöavtal 2023. På EU-Kina-toppmötet i juli, ett möte som annars inte leder till några konkreta framsteg, framhäver parterna i sitt gemensamma uttalande att "grön är den färg som definierar samarbetet mellan Kina och EU".

Klimat- och miljöfrågan ses ofta som ett område där Europa och Sverige kan skapa större utrymme för samarbete med Kina, liksom ett verktyg för att förbättra ansträngda relationer utifrån ett gemensamt intresse av att begränsa klimatförändringarna. Samtidigt är även miljösamarbete en potentiellt känslig fråga i dagens geopolitiska kontext. Kina är världsledande inom många gröna teknikområden, framför allt som producent av solpaneler, litiumbatterier och elfordon. Riskerna är dock tydliga: ett ökat handelsberoende av Kina kan både skapa sårbarheter när det gäller säkerhet och leda till att lokal industri slås ut av billigare kinesisk teknik. Ett tydligt exempel är solpanelsindustrin i Europa, som försvann när Kina började exportera stora mängder billiga solpaneler till EU.

Oktober

7/10

Kammarrätten i Stockholm meddelar sin dom i ett mål mellan Arbetsförmedlingen och den kinesiska datortillverkaren Lenovo. Domstolen bekräftar att myndigheten hade rätt att utesluta företaget från en upphandling med hänvisning till det kinesiska ägandet, då Kina identifierats av Säpo som ett hot mot Sverige.

14/10

Kung Carl XVI Gustaf tar emot Cui Aimin, Kinas avgående ambassadör i Sverige, i avskedsaudiens.

1/10

Högskolan Dalarna pausar samarbetet med sitt kinesiska partneruniversitet Jiangxi University of Finance and Economics efter att en intern utredning konstaterat ekonomiska oegentligheter.

16/10

Utrikesminister Maria Malmer Stenergard besöker Peking och möter Kinas utrikesminister Wang Yi. Efter besöket meddelar Kina att svenska medborgare kommer att kunna resa till Kina utan visum. Vid årets början var Sverige ett av endast tre EU-länder (tillsammans med Tjeckien och Litauen) som fortfarande inte erbjöds visumfrihet.

15/10

Scania inviger en ny jättefabrik i Rugao i den kinesiska provinsen Jiangsu. Vid invigningen närvarar EU-minister Jessica Rosencrantz. Cirka 22 miljarder kronor har investerats i den nya anläggningen, som har kapacitet att producera 45 000 lastbilar per år.

17/10

Tioårsdagen av den svenske medborgaren Gui Minhais frihetsberövande under en vistelse i Thailand uppmärksammas bland annat med en manifestation utanför Kinas ambassad i Stockholm. Gui är fortfarande fängslad i Kina trots den svenska regeringens upprepade krav på hans frigivning.

Kinafaktorn bakom Rysslandshotet

Kinas relation med Ryssland förblir en fråga med påtaglig betydelse för Sveriges säkerhet. I årets utrikesdeklaration slår regeringen fast att "stödet till Ukraina är regeringens främsta utrikespolitiska uppgift" och att "Kinas möjliggörande av Rysslands krig i Ukraina har en direkt, negativ effekt på Sveriges och Europas säkerhet".

Under året stärks de täta diplomatiska banden mellan Kina och Ryssland ytterligare, bland annat genom två statsbesök. Det första äger rum i Moskva i maj, då Xi Jinping och Vladimir Putin signerar tre gemensamma uttalanden – fler än vid något tidigare möte mellan dem. Det andra besöket sker i Peking i september. Besöken uppmärksammar 80-årsjubileet av segern över Nazityskland respektive japanska imperiet. Ett centralt budskap i propagandan runt mötena är att framställa Kina och Ryssland som förkämpar i kampen mot fascismen både då och idag. Putin har beskrivit syftet med Rysslands invasion av Ukraina som att "avnazifiera" landet. Kina beskriver visserligen inte Ukraina direkt som nazistiskt, men genom den gemensamma kommunikationen med Ryssland kan man mena att Kina i praktiken bidrar till att legitimera detta narrativ.

Kinas stöd till Rysslands krig i Ukraina är även en fortsatt viktig fråga för EU:s relation till Kina. Frågan aktualiseras bland annat efter ett möte i juli mellan Kinas utrikesminister Wang Yi och Kaja Kallas, EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. I ett uttalande som läckte ut efter mötet påstås Wang då ha sagt att Kina inte kan acceptera att Ryssland förlorar kriget mot Ukraina, eftersom USA i så fall skulle kunna rikta hela sin uppmärksamhet mot Kina. Uttalandet kan tolkas som att Kina föredrar ett utdraget krig eller åtminstone inte vill se en långsiktig lösning på konflikten.

Detta aktualiserar frågan om hur långt Kina är villigt att gå för att hjälpa Ryssland. Även om stödet hittills inte inbegripit leveranser av

färdiga vapensystem, innefattar det diplomatiskt stöd, omfattande handel, hjälp med att mildra eller kringgå sanktioner samt export av varor med militära tillämpningar, som halvledare, drönardelar och mikrochips. Nya rapporter pekar också på att kinesiska företag har hjälpt Ryssland att utveckla och testa attackdrönare, varav vissa kan ha använts i Ukraina.

Samtidigt som de diplomatiska förbindelserna mellan Ryssland och Kina fördjupats finns tecken på stagnering eller minskat samarbete inom andra områden av relationen. Handeln mellan länderna, som mer än fördubblades mellan 2020 och 2024, minskar något under året, bland annat till följd av minskad kinesisk bilexport på grund av strängare ryska importregler och tullar. Gemensamma militärövningar har också ökat kraftigt sedan den fullskaliga invasionen av Ukraina, men minskar under året i antal. Till skillnad från tidigare år genomförs inte heller några gemensamma övningar i Arktis närområde. Inom FN röstar dock Kina och Ryssland oftare lika jämfört med 2024.

Putin, Xi och Kim i Peking.

November

4/11

Landsbygdsminister Peter Kullgren anländer till Kina där han bland annat besöker importmässan China International Import Expo och diskuterar jordbruks- och handelsfrågor med kinesiska regeringsföreträdare. Ett exportprotokoll för havre och malt undertecknas, vilket möjliggör svensk export av dessa varor till Kina.

25/11

En utredning om offentlig upphandling överlämnas till civilminister Erik Slottner. Utredaren föreslår att upphandlare ska få möjlighet att välja bort aktörer från länder utanför EU för att stärka den nationella säkerheten. Kina skulle sannolikt bli ett av de länder som påverkas.

5/11

Medicinteknikbolaget Mölnlycke etablerar en ny tillverkningsanläggning för sårvård i Changshu i Kina. Produktion förväntas starta i slutet på 2026 eller början på 2027.

6/11

Sverige är ett av de länder som ges hedersplats på världens största importmässa, China International Import Expo i Shanghai.

10/11

Visumfrihet för resor till Kina med vistelse i högst 30 dagar börjar gälla för svenska medborgare.

Kinesisk teknik och populärkultur i den svenska vardagen

Kinesiska företag och kulturella fenomen tar allt större plats i svenskarnas liv. Utvecklingen har väckt en diskussion om Kinas växande inflytande i form av handel, digitala plattformar och kulturprodukter.

Svenska konsumenters inköp på de kinesiska e-handelsplattformarna Temu och Shein fortsätter att öka. Baserat på de två företagens momsredovisning beräknas deras samlade försäljning sedan den svenska lanseringen (2021 för Shein och 2023 för Temu) uppgå till närmare 18 miljarder kronor. En Novus-undersökning visar att svenska konsumenter är välbekanta med företagen, men att attityderna är tydligt negativa i synnerhet mot Temu, med sju av tio svenskar som uttrycker skepsis. Inställningen till Shein är också negativ, men i något mindre grad än till Temu.

E-handelsplattformarna får stort utrymme i politisk debatt under året. Statsråd, oppositionsföreträdare och EU-parlamentariker menar att plattformarna måste regleras hårdare. Under hösten beslutar EU att avskaffa tullfriheten för paket med ett värde under 150 euro, och i december införs en avgift på tre euro på småpaket som importeras till unionen. Avgiften ska införas från 1 juli 2026, men den avskaffade tullfriheten börjar gälla först 2028.

Förändringarna kommer att höja kostnaden för plattformarnas kunder när de köper varor som fraktas direkt från Kina. Efter en utredning underrättar EU-kommissionen Shein om att företaget bryter mot EU:s konsumentlagstiftning, bland annat genom falska rabatter, utelämnad konsumentinformation och vilseledande produktbeskrivningar. Även bristande produktsäkerhet diskuteras, då flera rapporter redovisar höga halter av förbjudna kemikalier i varor som importerats från Kina via företagen.

Flera kinesiska kultur- och mediefenomen får uppmärksamhet under året. Dockleksaken Labubu, producerad av företaget Pop Mart, blir populär bland barn och unga. Dockans skapare, konstnären Kasing Lung från Hongkong, har bland annat hämtat inspiration från nordiska sagor. Labubu väcker såväl fascination som oro; skolor rapporterar om konflikter där dockan blivit statussymbol och kuratorer uppmanar elever att lämna leksakerna hemma.

Den animerade filmen "Ne Zha 2" får svensk premiär den 25 april. Filmen är den första icke-Hollywoodproduktionen att generera mer än två miljarder dollar globalt och därmed ett imponerande exempel på den kinesiska kulturindustrins framväxt. Svenska skribenter noterar även framgången för den kinesiska datorspelssuccén "Black Myth: Wukong" från 2024, med tematik från romanklassikern "Färden till västern".

Appen Tiktok är fortsatt populär bland svenska användare och hamnar på femte plats bland sociala medier som används dagligen, enligt en rapport av Internetstiftelsen. I januari lanseras den kinesiska AI-chatten DeepSeek, som genast får stort globalt genomslag som en konkurrent till ChatGPT och liknande modeller. Under året rapporteras det dock att flera svenska företag och organisationer begränsar användningen av verktyget med hänvisning till cybersäkerhet.

I svenska mediers diskussion om dessa och andra fenomen riktas uppmärksamhet på vad som beskrivs som Kinas växande "mjuka makt". Det går att ana att Sveriges bild av Kina är i förändring. Från att ha setts som ett land som främst kopierat och tillverkat framstår det idag som mer självständigt skapande och förnyande. Det återstår dock att se om konsumtionen av kinesiska kulturprodukter samt användandet av plattformar som Shein, Tiktok och Temu långsiktigt stärker Kinas varumärke i Sverige.

December

7/12

Det kinesiska elbilmärket BYD:s vice VD Stella Li säger i en intervju med Dagens industri att företaget på sikt planerar att öppna 80 återförsäljare i Sverige, liksom ett laddnätverk med 50–120 laddare.

16/12

Arbetsförmedlingen meddelar att myndigheten av IT-säkerhetsskäl har stängt ner det kinesiska AI-verktyget Qwen 3, som myndigheten köpt in och haft i drift "sedan en tid tillbaka".

19/12

Friluftsmärket Haglöfs öppnar en flaggskeppsbutik på Huaihai Road i Shanghai.

Volvo Cars – ett kinesiskägt storföretag i Sverige

Volvo Cars (nedan Volvo), med högkvarter i Göteborg, är inte bara ett nav för svensk fordonsindustri, utan också Sveriges kanske största direkta kontaktyta mot Kina. Volvo Cars ägs till cirka 79 procent av kinesiska Geely Holding Group. Geely är ett privat företag men likt många stora kinesiska företag finns det omfattande kopplingar till den kinesiska staten, inklusive direkt ägande. Volvo köptes av Geely från Ford år 2010.

Volvo Cars styrelseordförande Eric Li (Li Shufu).

Volvo är med sina drygt 20 000 anställda en av Sveriges absolut största privata arbetsgivare. Ett stort nätverk av underleverantörer i Västsverige och andra delar av landet är också en del av dess industriella ekosystem. Västra Götaland har som region de nationellt högsta utgifterna för forskning och utveckling (FoU) liksom störst antal FoU-personal hos utlandsägda företag. Volvo utgör en stor del av dessa utgifter.

Men den kinesiska biljättens närvaro i Göteborg medför också geopolitiska risker, särskilt i kontexten av tilltagande ekonomisk konflikt mellan USA och Kina. Ett exempel är Bidenadministrationens beslut från januari att förbjuda försäljning av bilar med kinesisk teknik i uppkopplade system i USA. Förbudet omfattar både mjukvara (från 2027) och hårdvara (från 2030), och skulle kunna påverka Volvos tillgång till den amerikanska marknaden.

Förändringar på Volvo under året gör att en del bedömare ställer sig frågande till Sveriges framtid som fordonsnation. 3 000 anställda sägs upp, varav 1 000 tjänster i Sverige, som del av ett globalt sparpaket på 1,9 miljarder dollar som lanseras i april. Företagets försäljningssiffror för elbilar är svaga, med ett särskilt stort tapp i augusti, och aktien har tappat halva sitt värde sedan börsnoteringen 2021. I november meddelar Volvo att företaget kommer att öka samarbetet med Geely inom utveckling. VD Håkan Samuelsson framhåller att det är en nyckel för att Volvo ska kunna hålla sig kvar på den kinesiska marknaden. Han klargör dock att samarbete med Geely är omöjligt på mjukvarusidan på grund av de oförenliga amerikanska och kinesiska regelverken på området.

Samuelsson förväntar sig även högre tullar på kinesisk bilexport till EU i framtiden. Andra förändringar inom Volvo tycks vara kopplade till denna prognos. I april startar till exempel produktion i belgiska Ghent av elbilsmodellen EX30, som initialt tillverkades i Zhangjiakou i Kina. Förutom att undvika europeiska tullar innebär flytten också snabbare leverans till europeiska kunder, liksom att modellen återigen får tillgång till USA-marknaden, där tullar på över 100 procent i praktiken utestänger elbilar som exporterats från Kina.

Som helhet är Volvo ett unikt exempel på exponeringen inom svensk industri för Kinas teknologiska och ekonomiska inflytande, liksom för de geopolitiska spänningarna mellan Kina och USA. Det är även det enda kinesiskägda företag som har ett så stort inflytande i form av arbetstillfällen och FoU-satsningar i en svensk region. Hur Volvo hanterar de utmaningar som följer med denna unika ställning blir därför avgörande inte bara för bolagets framtid, utan även för Sveriges position inom fordonsindustrin.

Om Nationellt kunskapscentrum om Kina

Nationellt kunskapscentrum om Kina vid Utrikespolitiska institutet (UI) bedriver forskningsbaserad och policyrelevant analys och rådgivning om Kinarelaterade ämnen. Fokuset ligger på frågor av särskild vikt för svenska intressen. UI:s publikationer genomgår intern kvalitetskontroll.

Bilder

Sid 4: Vincent Thian / AP / TT

Sid 6-7: Manish Tulaskar / Unsplash

Sid 9: Johan Nilsson / TT

Sid 12: Andy Wong / AP / TT

Sid 15: Johan Nilsson / TT

Sid 16: Viktoria Bank / TT

Sid 21: Andres Martinez Casares
/ AP / TT

Sid 25: TT / Shutterstock

Sid 26: Björn Larsson Rosvall / TT

Sid 29: Andy Wong / AP / TT

Sid 31: Mahesh Kumar A. / AP / TT

Sid 32: Christine Olsson / TT

Sid 37: Fredrik Sandberg / TT

Sid 38: Maja Suslin / TT

Sid 47: AP / TT

Sid 51: AP / TT

Sid 58: Björn Larsson Rosvall / TT

NATIONELLT
KUNSKAPSCENTRUM
OM KINA

UTRIKESPOLITISKA
INSTITUTET